

כ"ט בחשוון, תשע"ז, 30.11.2016

גיליון מס' 536

פרשת תולדות

אהבה ונישואין – המודל המסורתי או המודל המודרני?

מאת הרב ארי סמ, קיבוץ סעד

שני מודלים של זוגיות נוכל למצוא כיום בציבור הדתי במדינת ישראל. הראשון, נתפס כ"מודל המסורתי" בו מכירים בני הזוג ע"י גורם שלישי, שדכן או שדכנית, כאשר לדעתם של ההורים משקל נכבד בהחלטת הזוג להינשא. בחוגים מסויימים, הפגישה היחידה (או אחת נוספת) לפני החתונה, נועדה לבדוק התאמה בסיסית וחוסר סלידה של בני הזוג זה מזה, בתקווה וציפיה שהאהבה עוד תפרח ביניהם במשך הזמן. לעומתו, "המודל המודרני", המקובל יותר בקהילותינו מבוסס על אהבה שמובילה את בני הזוג להחלטה להינשא ולהקים בית, ובכך לבסס ולהעמיק ביתר שאת את הקשר. קצרה היריעה מלהשוות ולתעדף מודל אחד על פני רעהו, רק נציין ששניהם נמצאים בספר בראשית, ומעיון בסיפורי המקרא במבט בוחן זוגיות נוכל להסיק תובנות חשובות בנושא.

על ה"מודל המודרני" נקרא בפרשת ויצא, המתארת את נישואי יעקב ורחל. התחלת הסיפור במפגש רומנטי ליד הבאר והמשכו בהצעה לעבוד את צאן לבן כדי לזכות בבתו: **"וַיֵּאָהֵב יַעֲקֹב אֶת רָחֵל וַיֹּאמֶר אֶעֱבֹדְךָ שְׁבַע שָׁנִים בְּרָחֵל בְּתֻךְ הַקְּטָנָה"** (בראשית כט, יח). אהבה שמקלקלת את השורה.

את נישואי יצחק לרבקה נוכל לאפיין במובהק כ"מודל מסורתי". על מלאכת השידוך מנצח עבד אברהם כשלוחו של אביו. יצחק החתן בן 40 איננו מחליט את מי ישא לאישה. כל ההחלטה נתונה בידי העבד. גם הכלה רבקה, שנענית לבקשתו של העבד, איננה מכירה את החתן. היא (אולי) מכירה סיפורים על בית אברהם, אבל לא ראתה מעולם את אישה המיועד.

האם דרך ההיכרות של הזוגות תשפיע על מערכת היחסים שלהם בעתיד? נעייין בסיפור הברכות והקללות של יעקב ועשיו. בדרך כלל משמשת הפרשיה מצע לדיון על אמת ושקר תוך בחינת התנהגותו של יעקב, **"וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל אָבִיו אֲנֹכִי עָשָׂו בְּכֹרֶךָ עֲשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלַי"** (בראשית כז, יט). ננסה להתבונן בסיפור מנקודת מבטה של האם רבקה היוזמת והדוחפת את יעקב לכל המהלך. האם לא יכלה רבקה לשבת ולשוחח עם יצחק על הבנים ודרכי חינוכם? האם אין מקום לשיחה זוגית בנושא כה חשוב ומורכב?

כך מקשר הנצי"ב מוואלוז'ין ('העמק דבר', בראשית כד, סה) את המפגש הראשוני בין יצחק לרבקה לפרשת גניבת הברכות:

כששמעה שהוא אישה – **וַתִּקַּח הַצְּעִיף וַתִּתְּנָס**. מרוב פחד ובושה כמו שמבינה שאינה ראויה להיות לו לאשה ומאז והלאה נקבע בלבה פחד. **ולא היתה עם יצחק כמו שרה עם אברהם ורחל עם יעקב**. אשר בהיות להם איזה קפיда עליהם לא בושו לדבר רתת לפניהם. מה שאין

כן רבקה. וכל זה הקדמה להסיפור שיבוא בפרשת תולדות שהיו יצחק ורבקה מחולקים בדעות. ומכל מקום לא מצאה רבקה לב להעמיד את יצחק על דעתה בדברים נכוחים כי היא יודעת האמת כי עשו רק ציד בפיו. וכן בשעת הברכות... ואלו היתה רבקה עם אישה כמו שרה ורחל עם אנשיהן לא היה מגיע בזה האופן.

בניגוד לשרה, שעומדת מול אברהם בבקשה להכנסת הגר שפחתה לביתה, ולאחר מכן גם לגירושה; בניגוד לרחל, שעומדת מול יעקב בדרישה נוקבת של "הֲבֵה לִי בָנִים וְאִם אֵין מִתָּה אֲנֹכִי" (בראשית ל, א), רבקה איננה מרהיבה עוז לעמוד מול יצחק ולהוכיח אותו על אהבתו לעשיו. דרך ההיכרות בין יצחק ורבקה הביאה בסופו של דבר לסיפור גניבת הברכות. גדול הוא כוחו של השיח בין איש לאישתו ובכלל המקרב בין לבבות ומאפשר למנוע בעיות טרם היווצרותן.

הרב ארי סט, רב קיבוץ סעד. נשוי לנעמה ויחד מגדלים חמישה ילדים. רב בית ספר דע"ת.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [subscribe](#) בעזרת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](#) בעזרת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il
אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il